

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμ. 205 / 6 / 2018

ΕΚΘΕΣΗ

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 2 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Ι) Κύρωση του Πρωτοκόλλου υπ' αριθμόν 16 στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, ΙΙ) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9^{ης} Μαρτίου 2016, ΙΙΙ) Τροποποίηση του ν. 3251/2004 σε συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 κατά το μέρος που τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2009, ΙV) Άλλες διατάξεις».

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου προβλέπονται τα ακόλουθα:

Ι. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, το Πρωτόκολλο υπ' αριθμόν 16 στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ν.δ. 53/1974), που υπεγράφη στις 2 Μαρτίου 2017 στο Στρασβούργο.

Με το κυρούμενο Πρωτόκολλο επεκτείνεται η αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής Δικαστήριο) στην έκδοση γνωμοδοτήσεων και προβλέπονται μεταξύ άλλων τα εξής:

α. Τα Ανώτατα Δικαστήρια των Υψηλών Συμβαλλόμενων Κρατών Μερών, μπορούν να ζητήσουν από το Δικαστήριο να εκδώσει γνωμοδοτήσεις επί ζητημάτων αρχής που σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στην προαναφερόμενη Σύμβαση ή στα Πρωτόκολλα αυτής.

β. Το αίτημα γνωμοδότησης υποβάλλεται μόνο στο πλαίσιο υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, πρέπει δε να είναι αιτιολογημένο και να έχει το οριζόμενο περιεχόμενο.

γ. Καθορίζεται η διαδικασία αποδοχής ή μη από το Συμβούλιο των αιτημάτων καθώς και η διαδικασία έκδοσης των γνωμοδοτήσεων. Στο πλαίσιο

αυτό, στο Συμβούλιο ή στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης μετέχει αυτοδικαίως και δικαστής του αιτούντος δικαστηρίου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

δ. Οι γνωμοδοτήσεις είναι αιτιολογημένες και δημοσιεύονται αλλά δεν είναι δεσμευτικές.

ε. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την υπογραφή, αποδοχή ή έγκριση του Πρωτοκόλλου, τη διατύπωση επιφυλάξεων και την έναρξη ισχύος αυτού.

[άρθρο 1 (άρθρα 1 - 11 Πρωτοκόλλου)]

2. Εισάγονται ρυθμίσεις στο ελληνικό δίκαιο, για την εφαρμογή του προαναφερόμενου Πρωτοκόλλου. Ειδικότερα:

α. Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, ο Άρειος Πάγος, το Συμβούλιο της Επικρατείας και το Ελεγκτικό Συνέδριο ορίζονται ως τα αρμόδια δικαστήρια που μπορούν να ζητήσουν από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), στο πλαίσιο υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιόν τους, να εκδώσει γνωμοδοτήσεις επί ζητημάτων αρχής τα οποία σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών ή στα Πρωτόκολλα αυτής που έχουν κυρωθεί από την Ελλάδα.

β. Το αίτημα γνωμοδότησης υποβάλλεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος των διαδίκων, σε κάθε στάση της δίκης έως την έκδοση της απόφασης, έχει το κατ' ελάχιστον οριζόμενο περιεχόμενο και πρέπει να είναι αιτιολογημένο.

γ. Η υποβολή αιτήματος γνωμοδότησης συνεπάγεται την αναστολή της προόδου της δίκης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου έως την έκδοση της γνωμοδότησης ή της απόφασης με την οποία απορρίπτεται το αίτημα γνωμοδότησης και την κοινοποίησή της στους διαδίκους.

δ. Το αιτούν δικαστήριο λαμβάνει τα, κατά την κρίση του, αναγκαία μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεων της παρούσας γνωμοδοτικής διαδικασίας στην εύλογη διάρκεια της δίκης.

(άρθρα 2 - 4)

II. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2016/343/ΕΕ, με την οποία θεσπίζονται κοινοί ελάχιστοι κανόνες σχετικά με ορισμένες πτυχές του δικαιώματος στο τεκμήριο αθωότητας κατά την ποινική διαδικασία και το δικαίωμα παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του κατά την ποινική διαδικασία. Ειδικότερα:

1. Ορίζεται ότι, οι προτεινόμενες διατάξεις εφαρμόζονται σε φυσικά πρόσωπα που είναι ύποπτα ή κατηγορούμενα, σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, από τη στιγμή που ένα πρόσωπο θεωρείται ύποπτο ή κατηγορείται για τέλεση αξιόποινης πράξης, έως α) την περάτωση της διαδικασίας με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ή αμετάκλητο βούλευμα, αν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη ή β) τη θέση της υπόθεσης στο αρχείο ή την απόρριψη της

έγκλησης από τον αρμόδιο εισαγγελέα, αν δεν έχει ασκηθεί η ποινική δίωξη.
(άρθρο 5)

2. Προς τούτο, τροποποιούνται συγκεκριμένες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι σημαντικότερες δε μεταβολές εστιάζονται στα ακόλουθα σημεία:

α. Ορίζεται ρητά ότι, οι ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι τεκμαίρονται αθώοι έως ότου αποδειχτεί η ενοχή τους με την έκδοση αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης.

β. Για την αποκατάσταση της βλάβης εξαιτίας προσβολής του τεκμηρίου αθωότητας από δηλώσεις δημοσίων αρχών, το δικαστήριο μπορεί να αφαιρέσει εύλογο χρόνο κατά την κρίση του, μέρος της ποινής που επιβλήθηκε. Επίσης, μπορεί να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 1 και 2 του ν.4239/2014 (επιδίκαση χρηματικού ποσού για δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης του εύλογου χρόνου της δίκης).

Αν το δικαστήριο που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση έχει αφαιρέσει χρόνο από την ποινή που επιβλήθηκε, η αφαίρεση χρόνου μπορεί να συνιστά, εν όλω ή εν μέρει, δίκαιη ικανοποίηση για την προσβολή του τεκμηρίου αθωότητας και λαμβάνεται υπόψη κατά την κρίση για την καταβολή χρηματικού ποσού.

γ. Ορίζεται επίσης ότι, το δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως κάθε αποδεικτικό μέσο που θεμελιώνει όχι μόνο την ενοχή αλλά και την αθωότητα του κατηγορουμένου, καθώς και κάθε στοιχείο που αφορά την προσωπικότητά του και επηρεάζει την επιμέτρηση της ποινής. Ο κατηγορούμενος δεν είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει αποδεικτικά μέσα για τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται υπέρ του. Οι δικαστές είναι υποχρεωμένοι να ερευνούν με επιμέλεια κάθε στοιχείο ή αποδεικτικό μέσο που επικαλείται υπέρ αυτού ο κατηγορούμενος, αν αυτό είναι χρήσιμο για να εξακριβωθεί η αλήθεια.

δ. Η πραγματική αναζήτηση της κατοικίας ή διαμονής του κατηγορουμένου, εφόσον δεν έχει δηλωθεί κατά το άρθρο 273 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, τουλάχιστον με βάση τη διεύθυνση που έχει δηλώσει στην τελευταία φορολογική του δήλωση και τα σχετικά στοιχεία που είναι καταχωρισμένα στα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Οικονομικών (TaxisNet).
(άρθρα 6 - 9)

III. ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Τροποποιούνται οι διατάξεις του ν.3251/2004 αναφορικά με το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (ΕΕΣ), με σκοπό τη συμμόρφωση της ισχύουσας νομοθεσίας με τις μνημονευόμενες αποφάσεις - πλαίσιο του Συμβουλίου. Ειδικότερα, προβλέπονται μεταξύ άλλων τα εξής:

α. Καθιερώνεται η υποχρέωση του αρμόδιου εισαγγελέα να διαβιβάζει στις αρχές του κράτους μέλους εκτέλεσης μαζί με το ΕΕΣ και αντίγραφο της απόφασης με την οποία έχει επιβληθεί ποινή στερητική της ελευθερίας ή μέτρο

ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας, εφόσον η απόφαση αυτή δεν έχει επιδοθεί στον εκζητούμενο.

Για τη διαβίβαση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης συμπληρώνεται το υπόδειγμα του Παραρτήματος.

β. Στις περιπτώσεις δυνητικής άρνησης εκτέλεσης ΕΕΣ από τη δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης, προστίθεται και η περίπτωση που ο εκζητούμενος, με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας, δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης.

γ. Προβλέπεται ότι, ο εκζητούμενος που παραδίδεται στις αρχές και έχει ζητήσει την επανάληψη της διαδικασίας, μπορεί να ζητήσει την αναστολή ή τη διακοπή εκτέλεσης απόφασης που έχει εκδοθεί ερήμην του και δεν του έχει επιδοθεί, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

(άρθρα 10 - 14)

IV. ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συγκεκριμένα:

1.α. Τροποποιούνται συγκεκριμένες διατάξεις του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργιών (ν.1756/1988), που αναφέρονται στις προαγωγές των δικαστικών λειτουργών και συγκεκριμένα, μειώνεται, από τρία (3) σε δύο (2) έτη, ο χρόνος που απαιτείται για την προαγωγή αυτών στο βαθμό του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου και στο βαθμό του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

β. Αυξάνονται, από 1-5-2018, κατά μία (1), οι θέσεις των Αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου και κατά δύο (2), οι θέσεις των Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας και επανακαθορίζεται ο συνολικός αριθμός αυτών.

(άρθρο 15)

2. Τροποποιούνται συγκεκριμένες διατάξεις του ν.1183/1981, που αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στη σύσταση των Πρωτοδικείων Ανατολικής και Δυτικής Αττικής και προβλέπεται ότι, η έναρξη λειτουργίας και η έδρα αυτών καθορίζονται, εφεξής, με π.δ/γμα (αντί με υπουργική απόφαση, που προβλέπεται σήμερα), καταργουμένων των εδρών αυτών, που είχαν οριστεί με τις ανωτέρω διατάξεις.

(άρθρο 16)

3. Τροποποιούνται - συμπληρώνονται οι διατάξεις του άρθρου 9 του ν.3115/2003, που αναφέρονται στην εγγύηση και διασφάλιση της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών και ρυθμίζονται εκ νέου τα ζητήματα σχετικά με τον επιμερισμό του κόστους του συστήματος επισυνδέσεων των αρμοδίων αρχών (δέκτη/συλλέκτη των δεδομένων) και του αντίστοιχου συστήματος των παρόχων. Ειδικότερα:

α. Προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που το τηλεπικοινωνιακό σύστημα ενός παρόχου δεν διαθέτει τον αναγκαίο εξοπλισμό και λογισμικό για την άρση του απορρήτου και την παροχή στις αρμόδιες αρχές των στοιχείων επικοινωνίας, ο εν λόγω πάροχος υποχρεούται να προμηθευτεί, εγκαταστήσει και θέσει σε λειτουργία στο σύστημά του τον απαιτούμενο εξοπλισμό ή και λογισμικό εντός της τασσόμενης προθεσμίας.

β. Ορίζεται ότι, οι αρμόδιες αρχές και οι πάροχοι υπηρεσιών επικοινωνίας επιβαρύνονται με το κόστος για την προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία του πάσης φύσεως αναγκαίου εξοπλισμού και λογισμικού, που εγκαθιστούν. Το κόστος δε, που προκύπτει κατά την εξέλιξη της τεχνολογίας επικοινωνιών για την αναβάθμιση, συντήρηση, τροποποίηση και επέκταση του απαιτούμενου εξοπλισμού και λογισμικού αυτών, επιβαρύνει αντίστοιχα τις αρμόδιες αρχές και τους προαναφερόμενους παρόχους επικοινωνιών.

Το κόστος όμως, που προκύπτει κατά την ανάπτυξη των υποδομών και του εξοπλισμού επικοινωνίας μεταξύ των παρόχων και των αρμοδίων αρχών, καθώς και το πάγιο και διαρκές κόστος μεταφοράς των δεδομένων επικοινωνίας και αφορά τη διαδικασία άρσης των επικοινωνιών, επιβαρύνουν σε κάθε περίπτωση τις αρμόδιες αρχές.

γ. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις ισχύουν αναδρομικά από την έναρξη ισχύος του ν.3115/2003 (27-2-2003). **(άρθρο 17)**

4. Τροποποιείται ο Οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (π.δ/γμα 96/2017) και συγκεκριμένα:

α. Συμπεριλαμβάνεται στη διάρθρωση των υπηρεσιακών μονάδων του ανωτέρω Υπουργείου και συγκεκριμένα, των Καταστημάτων Κράτησης τύπου Β, το Κατάστημα Κράτησης Δράμας, το οποίο ιδρύθηκε σύμφωνα με το π.δ/γμα 153/2017.

β. Αυξάνονται, κατά διακόσιες πενήντα οκτώ (258) [από 5610 σε 5868], οι οργανικές θέσεις διαφόρων κατηγοριών του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης (22ΠΕ, 19ΤΕ και 217ΔΕ).

γ. Επανακαθορίζονται οι κλάδοι των υπαλλήλων, από τους οποίους επιλέγεται ο προϊστάμενος του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας των Καταστημάτων Κράτησης, συμπεριλαμβανομένου και του κλάδου ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας. **(άρθρο 18)**

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ετήσια δαπάνη, από: **α)** την σύντμηση, κατά ένα έτος (από 3 σε 2) του χρόνου προαγωγής των δικαστικών λειτουργών στο βαθμό του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου και στο βαθμό του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, το ύψος της οποίας εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα, **(άρθρο 15 παρ.1)**

β) την αύξηση των θέσεων των Αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου κατά μία (1) και των Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά δύο (2) και την ως εκ τούτου καταβολή μισθολογικής διαφοράς και αποδοχών στους

δικαστικούς λειτουργούς που θα καταλάβουν τις συνιστώμενες θέσεις με προαγωγή και διορισμό, αντίστοιχα, το ύψος της οποίας σύμφωνα με το επισπεύδον Υπουργείο ανέρχεται στο ποσό των **280 χιλ. ευρώ** περίπου, **(άρθρο 15 παρ.2 και 3)**

γ) τη σύσταση 258 νέων οργανικών θέσεων προσωπικού, διαφόρων κατηγοριών (22ΠΕ, 19ΤΕ και 217ΔΕ) στα Καταστήματα Κράτησης, η οποία εκτιμάται στο ποσό των **3,7 εκατ. ευρώ** περίπου και θα υλοποιείται στο βαθμό πλήρωσης των θέσεων αυτών. **(άρθρο 18 παρ.3 και 4)**

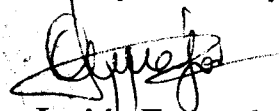
2. Δαπάνη από την κάλυψη του κόστους, κατά το μέρος που επιβαρύνει το Ελληνικό Δημόσιο και προκύπτει από: i) την αναβάθμιση, συντήρηση, τροποποίηση και επέκταση του απαιτούμενου εξοπλισμού και λογισμικού για την επίτευξη της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, ii) την ανάπτυξη των υποδομών και του εξοπλισμού επικοινωνίας μεταξύ των παρόχων και των αρμοδίων αρχών, καθώς και του πάγιου και διαρκούς κόστους μεταφοράς των δεδομένων επικοινωνίας σχετικά με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών. **(άρθρο 17)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα.

3. Ενδεχόμενη δαπάνη, από την επιδίκαση χρηματικών ποσών για δίκαιη ικανοποίηση, σε περίπτωση προσβολής του τεκμηρίου αθωότητας του κατηγορούμενου από δηλώσεις δημοσίων αρχών, κατ' εφαρμογή των ειδικών διατάξεων του ν.4239/2014. **(άρθρο 7 παρ.3)** Το ύψος της δαπάνης αυτής εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (αριθμός περιπτώσεων που εμπίπτουν στη ρύθμιση, ύψος χρηματικής ικανοποίησης κ.λπ.).

4. Νομιμοποίηση της δαπάνης, για την κάλυψη των εξόδων προμήθειας, εγκατάστασης και λειτουργίας του αναγκαίου εξοπλισμού και λογισμικού, που έχουν πραγματοποιηθεί από τις αρμόδιες αρχές για την επίτευξη της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών. **(άρθρο 17)** Σύμφωνα με στοιχεία των αρμοδίων αρχών, το Ελληνικό Δημόσιο έχει ήδη καταβάλλει για την ανωτέρω αιτία το ποσό των **30,7 εκατ. ευρώ** περίπου.

Αθήνα, 16 Ιουλίου 2018

Η Γενική Διευθύντρια

Ιουλία Γ. Αρμάγου